

Eljárási kézikönyv

a termelőegységek hálózati csatlakozási követelményeire vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról szóló, az Európai Bizottság által kiadott 2016/631 számú rendelet (2016. április 14.) 62. és 63. cikke szerinti eltérések engedélyezéséhez

V 1.0: 2017. február

Készült a termelőegységek hálózati csatlakozási követelményeire vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról szóló, a Bizottság (EU) 2016/631 rendeletének (2016. április 14.) V. címében foglaltak alapján.

Tartalomjegyzék

1.	BEVEZETÉS	4
1.1.	A RENDELET	4
1.2.	A SZABÁLYOZÓ HATÓSÁG FELADATA	5
1.3.	A RENDELET KÖVETELMÉNYEINEK ALKALMAZÁSA	5
1.4.	FOGALOM-MEGHATÁROZÁSOK	5
1.5.	A JELENTŐSÉG MEGHATÁROZÁSA.....	6
1.6.	A RENDELET KÖVETELMÉNYEI	7
2.	ELTÉRÉS IRÁNTI KÉRELEM	9
2.1.	A VILLAMOSENERGIA-TERMELŐ LÉTESÍTMÉNY TULAJDONOSÁNAK ELTÉRÉS IRÁNTI KÉRELME	9
2.2.	AZ ÉRINTETT RENDSZERÜZEMELTETŐ VAGY ÉRINTETT ÁTVITELIRENDSZER-ÜZEMELTETŐ (HÁLÓZATI ENGEDÉLYESEK) ELTÉRÉS IRÁNTI KÉRELME.....	12
2.3.	A DEROGÁCIÓS KÉRELMEK NYILVÁNTARTÁSA.....	15
2.4.	AZ ELTÉRÉSEK NYOMON KÖVETÉSE.....	15
3.	ELTÉRÉS IRÁNTI KÉRELMEK ENGEDÉLYEZÉSÉRE VONATKOZÓ KRITÉRIUMOK ÉS FELTÉTELEK.....	16
3.1.	KRITÉRIUMOK ÉS FELTÉTELEK	16
3.2.	A KÖLTSÉG-HASZON ELEMZÉS	18

1. Bevezetés

A kézikönyv a termelőegységek hálózati csatlakozási követelményeire vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról szóló, a Bizottság (EU) 2016/631 rendeletének (2016. április 14.) *(a továbbiakban: **Rendelet**)* V. címében (Eltérések) foglaltak alapján készült. A Rendeletnek való megfelelés érdekében 2017. február 16-ig (a Rendelet hatálybalépésétől számított 9 hónapon belül) a szabályozó hatóságnak a Rendelet rendelkezéseitől való eltérések 62. és 63. cikk szerinti engedélyezésére vonatkozó kritériumokat közzé kell tennie *(a továbbiakban: **Kézikönyv**)*.

1.1. A Rendelet

A Rendelet a villamosenergia-termelő létesítmények hálózatra csatlakozásának műszaki feltételeiről, illetve az alkalmazandó eljárások legfőbb lépéseiről rendelkezik. A szabályzat európai szinten egységessé teszi a villamosenergia-termelő létesítmények csatlakozásának műszaki feltételeit, ugyanakkor széles körű mozgásteret kínál a tagállamok számára a regionális sajátosságok megfelelő figyelembevételére is.

A Rendelet meghatározza a villamosenergia-termelő létesítmények – vagyis a szinkron villamosenergia-termelő berendezések, az erőműparkok és a tengeri erőműparkok – összekapcsolt rendszerre történő hálózati csatlakozásának követelményeit. Elősegíti ezáltal a tisztességes versenyfeltételek megteremtését a belső villamosenergia-piacon, a rendszerbiztonság és a megújuló energiaforrások integrálása, illetve az egész Unióra kiterjedő villamosenergia-kereskedelem megkönnyítése érdekében.

A Rendelet egyúttal meghatározza azokat a kötelezettségeket, amelyek biztosítják, hogy a rendszerüzemeltetők megfelelően, átlátható és megkülönböztetéstől mentes módon használhassák a villamosenergia-termelő berendezések kapacitásait, és így egyenlő versenyfeltételek alakuljanak ki az egész Unióban.

A jogszabály 2016. április 27-én jelent meg az Európai Unió Hivatalos Lapjában és május 17-én lépett hatályba. A Rendelet a 714/2009/EK rendelet alapján került elfogadásra, amelyet a Rendelet kiegészít, illetve amelynek egyúttal szerves részét is képezi.

A 4. cikk (2) bekezdése b) pontjának, a 7., 58., 59. és 61. cikknek, valamint a VI. címnek a sérelme nélkül, a Rendelet követelményeit a kihirdetés után 3 évvel kezdődően kell alkalmazni.

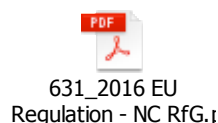
A Rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

A teljes Rendelet angol, illetve magyar verziója az alábbi ikonokra kattintva megjeleníthetőek:

magyar verzió:

angol verzió:

1.2. A szabályozó hatóság feladata

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (*a továbbiakban: **Hivatal***) feladata a Rendelet hatálybalépését követően, a Rendeletben előírtak hazai átültetésének támogatása és ellenőrzése, valamint a megfelelés hazai ellenőrzése, továbbá a Rendelet által a Hivatalra ruházott jogok és kötelezettségek – így különösen a Rendelet 61. cikke által előírt, a 62. és 63. cikkek szerinti eltérések engedélyezésére vonatkozó kritériumok meghatározása és közzététele.

1.3. A Rendelet követelményeinek alkalmazása

A Rendelet követelményeit az új villamosenergia-termelő berendezésekre kell alkalmazni, de nem vonatkoznak a meglévő és a már előrehaladott tervezési fázisban levő, de még be nem fejezett villamosenergia-termelő berendezésekre. A Rendelet 4. cikkének értelmében meglévő villamosenergia-termelő berendezésekre is kiterjeszthetők a követelmények, amennyiben a Hivatal (vagy adott esetben a tagállam) erről a rendszerkövetelmények módosulása és egy teljes körű költség-haszon elemzés alapján így dönt, vagy ha az említett villamosenergia-termelő létesítményeken jelentős mértékű korszerűsítést hajtottak végre.

A Rendeletben meghatározott csatlakozási követelmények azokra az új villamosenergia-termelő berendezésekre vonatkoznak, amelyek az 5. cikk értelmében jelentősnek minősülnek, kivéve, ha a Rendelet erről másként nem rendelkezik.

1.4. Fogalom-meghatározások

A Rendelet 2. cikke alapján:

Villamosenergia-termelő berendezés (*a továbbiakban: **VTB***): szinkron villamosenergia-termelő berendezés vagy erőműpark.

Szinkron villamosenergia-termelő berendezés: nem megosztható berendezések összessége, melyek olyan módon tudnak villamos energiát termelni, hogy a létrejött feszültség frekvenciája, a generátor fordulatszáma és a hálózati feszültség frekvenciája közötti arány állandó, tehát egymáshoz viszonyítva szinkron helyzetben vannak.

Erőműpark: olyan villamosenergia-termelő egység vagy egységek együttese, amely vagy aszinkron módon, vagy erősáramú elektronika útján kapcsolódik a hálózathoz, és amelynek egyúttal egyetlen csatlakozási pontja van az átviteli rendszer, az elosztórendszer, beleértve a zárt elosztórendszert is, vagy a nagyfeszültségű egyenáramú rendszer felé.

Érintett rendszerüzemeltető: az az átviteli- vagy elosztórendszer-üzemeltető (a továbbiakban együtt: **Hálózati Engedélyes(ek)**), a továbbiakban elosztórendszer-üzemeltető esetén: **Elosztói Engedélyes(ek)**), amelynek rendszeréhez villamosenergia-termelő berendezés, fogyasztói létesítmény, elosztórendszer vagy nagyfeszültségű egyenáramú rendszer kapcsolódik vagy kapcsolódni fog.

Érintett átvitelirendszer-üzemeltető (a továbbiakban: **Átviteli Rendszerirányító**): az az átvitelirendszer-üzemeltető, amelynek szabályozási területén villamosenergia-termelő berendezés, fogyasztói létesítmény, fogyasztói rendszer vagy nagyfeszültségű egyenáramú rendszer bármilyen feszültség szinten a hálózathoz kapcsolódik vagy kapcsolódni fog.

1.5. A jelentőség meghatározása

Adott VTB jelentőségét mérete és az egész rendszerre kifejtett hatása alapján kell megállapítani. „A szinkrongépeket gépméret szerint kell besorolni, és azoknak tartalmazniuk kell a villamosenergia-termelő létesítmények valamennyi, általában elválaszthatatlan módon működő elemét, mint például a kombinált ciklusú gázturbinás erőművek külön gáz- és gőzturbinái által meghajtott szinkrongenerátorokat. A több ilyen kombinált ciklusú gázturbinás erőművet tartalmazó létesítmények esetében mindegyiket a mérete alapján, nem pedig a létesítmény teljes kapacitása alapján kell felmérni. Az egy gazdasági egység kialakításának céljával összegyűjtött és egyetlen csatlakozási ponttal rendelkező, nem szinkron módon kapcsolódó villamosenergia-termelő egységeket összesített teljesítőképességük szerint kell felmérni.” (Preambulum (9) bekezdés)

A VTB-knek a követelményeket a csatlakozási pontjuk feszültség szintje és a Rendelet 5. cikkének (2) bekezdésben meghatározott, az Átviteli Rendszerirányító által kidolgozott, és a Hivatal által jóváhagyott kategóriák szerinti maximális teljesítőképességük alapján kell teljesíteniük.

1.6. A Rendelet követelményei

A Rendeletben szereplő követelményeket a 1. táblázat mutatja.

1. táblázat: VTB kategóriák követelményei

Hivatkozás	Követelmény típusa	VTB	Követelmény megnevezése	A	B	C	D
13. (1) a)	Frekvenciastabilitás	Általános követelmények	Üzemi frekvenciatartomány	X	X	X	X
13. (1) b)			Frekvenciaváltozással szembeni tűrőképesség (RoCoF)	X	X	X	X
13. (2)			Korlátozott frekvenciaérzékeny üzemmód – frekvencianövekedés esetén (LFSM-O)	X	X	X	X
13. (3)			Állandó kimenő hatásos teljesítmény meghatározott célértéken tartása	X	X	X	X
13. (4) és (5)			Frekvenciacsökkenés esetén a kimenő hatásos teljesítmény megengedhető csökkenése	X	X	X	X
13. (6)			Logikai interfészen keresztüli távvezérléssel történő ki- és bekapcsolhatóság	X	X		
13. (7)			Automatikus csatlakozási képesség	X	X	X	
14. (2)			Kimenő hatásos teljesítmény csökkenthetősége távvezérléssel		X		
15. (2) a)			Kimenő hatásos teljesítmény szabályozhatósága és szabályozási tartománya			X	X
15. (2) b)			Manuális beavatkozás a távvezérlés meghibásodása esetén			X	X
15. (2) c)			Korlátozott frekvenciaérzékeny üzemmód – frekvenciacsökkenés esetén (LFSM-U)			X	X
15. (2) d)			Frekvenciaérzékeny üzemmód			X	X
15. (2) e)			Szabályozási képesség frekvencia helyreállításnál			X	X
15. (2) f)			Leválás frekvenciacsökkenés esetén			X	X
15. (2) g)			Frekvenciaérzékeny üzemmód figyelése (monitoring of frequency response)			X	X
21. (2)		Erőműpark	Mesterséges inercia		X	X	X
14. (3)	Megbízhatóság	Általános követelmények	Zárlati áthidalóképesség (FRT) 110 kV alatti feszültségre csatlakozás esetén		X	X	
15. (4) a)			Statikus stabilitás			X	X
15. (4) b)			Folyamatos hálózati kapcsolódás			X	X
15. (4) c)			Folyamatos hálózati csatlakozás visszakapcsoló automatikák működése esetén			X	X
14. (4) a), b)	Rendszer-helyreállítás	Általános követelmények	Hálózati hiba esetén történő nem tervezett leválás utáni újra csatlakozás		X	X	X
15. (5) a)			Külső feszültség nélküli indulás (black start képesség)			X	X
15. (5) b)			Szigetüzemi működési képesség			X	X
15. (5) c)			Gyors újraszinkronizálási képesség (automatikus házi szigetüzemre történő átkapcsolás után)			X	X

Hivatkozás	Követelmény típusa	VTB	Követelmény megnevezése	A	B	C	D
14. (5) a)	Általános rendszerszintű követelmények	Általános követelmények	Szabályzó rendszerek és beállítások		X	X	X
14. (5) b)			Villamos relévédelmek kialakítása és beállítása		X	X	X
14. (5) c)			Relévédelmek és szabályozók prioritási sorrendje, mesterséges inercia (ha szükséges)		X	X	X
14. (5) d)			Információcsere		X	X	X
15. (6) a)			Szögstabilitás elvesztése esetén automatikus leválasztás			X	X
15. (6) b)			Zavariró és dinamikus viselkedést regisztráló berendezések			X	X
15. (6) c)			Szimulációs modellek			X	X
15. (6) d)			Rendszer üzemviteli és biztonsági berendezések telepítése			X	X
15. (6) e)			Hatásosteljesítmény-változás kezelés			X	X
15. (6) f)			Blokktranszformátor csillagpont kezelése			X	X
16. (4)			Szinkronizálás (automatikus szinkronizáló berendezés)				X
15. (3)	Feszültségstabilitás	Általános követelmények	Feszültség-növekedéskor/csökkenéskor automatikus leválás			X	
16. (2)			Üzemi feszültségtartomány				X
17. (2) a)		Szinkron VTB	Meddőteljesítmény kapacitás (egyszerű)		X		
17. (2) b)			Feszültség szabályozás (egyszerű)		X	X	
18. (2) a)			Kiegészítő meddőteljesítmény			X	X
18. (2) b)			Meddőteljesítmény kapacitás maximális hatásos teljesítmény mellett			X	X
18. (2) c)			Meddőteljesítmény kapacitás maximális hatásos teljesítmény alatt			X	X
19. (2) a), b)			Feszültség szabályozás				X
19. (3)			Szögstabilitás megőrzési képesség				X
20. (2) a)		Erőműpark	Meddőteljesítmény kapacitás (egyszerű)		X		
20. (2) b)			Meddőáram betáplálás (gyors ráerjesztés)		X	X	X
20. (2) c)			Aszimmetrikus hibák esetén gyors ráerjesztés		X	X	X
21. (3) a)			Kiegészítő meddőteljesítmény			X	X
21. (3) b)			Meddőteljesítmény kapacitás maximális hatásos teljesítmény mellett			X	X
21. (3) c)			Meddőteljesítmény kapacitás maximális hatásos teljesítmény alatt			X	X
21. (3) d)			Meddőteljesítmény szabályozás			X	X
21. (3) e)			Hatásos- vagy meddőteljesítmény-szolgáltatás elsődlegessége			X	X
21. (3) f)			Teljesítménylengések csillapítása			X	X
16. (3)	Robosztusság	Általános követelmények	Zárlati áthidalóképesség (FRT) 110 kV és a feletti feszültségre csatlakozás esetén				X
17. (3)		Szinkron VTB	Zárlat utáni kimenő hatásos teljesítmény visszaállítás		X	X	X
20. (3) a), b)		Erőműpark	Zárlat utáni kimenő hatásos teljesítmény visszaállítás		X	X	X

2. Eltérés iránti kérelem

A Rendelet alapján a helyi körülmények figyelembevétele érdekében meg kell határozni a Rendelet szerinti követelményektől való eltérésre vonatkozó eljárást. Ilyen körülmény lehet különösen, de nem kizárólagosan, ha a követelmények betartása veszélyeztetné a helyi hálózat stabilitását, vagy a VTB biztonságos működése olyan üzemi feltételeket kíván meg, amelyek nincsenek összhangban a Rendelettel.

A Rendelet két különböző típusú eltérést, illetve azok eljárásrendjét hozza létre, attól függően, hogy az eltérés iránti kérelmet a villamosenergia-termelő létesítmény tulajdonosa vagy (az érintett) Hálózati Engedélyes nyújtja-e be. Ennek megfelelően a két típusú eljárás az alábbiakban külön-külön kerül bemutatásra.

(Amennyiben adott követelmény vonatkozásában az érintett Hálózati Engedélyes eltérés iránti kérelmét a Hivatal már jóváhagyta, úgy a villamosenergia-termelő létesítmény tulajdonosa további mentesülést az adott követelmény alól csak abban az esetben kérvenyezhet, amennyiben az nem képesség, hanem a követelményben megfogalmazott határérték/tartomány alóli eltérés érdekében kerül kérelmezésre. Lásd mellékletek.)

2.1. A villamosenergia-termelő létesítmény tulajdonosának eltérés iránti kérelme

Az eltérés iránt a kérelmet beadhatja (a továbbiakban: **Kérelmező**): a villamosenergia-termelő létesítmény tulajdonosa vagy leendő tulajdonosa, vagy az A típusú villamosenergia-termelő berendezések esetében harmadik felek is a villamosenergia-termelő létesítmény tulajdonosa vagy leendő tulajdonosa nevében a Rendelet 62. cikk szerinti eljárásnak megfelelően.

Az eltérés iránti kérelem vonatkozhat a Rendelet egy vagy több követelményére is, vagyis a Kérelmező létesítményein belül működő VTB-k mentesülhetnek a Rendeletben szereplő egyes műszaki előírások alól, amennyiben a kérelemnek helyt ad a Hivatal.

Az eltérés iránti kérelmet a Kérelmező az érintett Hálózati Engedélyesnek nyújtja be.

A kérelemnek az alábbiakat kell tartalmaznia:

- a Kérelmező és kapcsolattartójának azonosító adatai;
- azon VTB-nek vagy VTB-knek a leírása, amelyre az eltérés iránti kérelem vonatkozik;
- hivatkozás a Rendelet azon rendelkezéseire, amelyektől való eltérésre a kérelem irányul, valamint a kért eltérés részletes leírása;
- részletes indoklás a megfelelő alátámasztó dokumentumokkal és a 39. cikk követelményei szerinti költség-haszon elemzés;
- annak bizonyítása, hogy az eltérésnek nem lenne kedvezőtlen hatása a határokon keresztül történő kereskedelemre.

A kérelemnek tartalmaznia kell az 1. melléklet szerinti űrlap hiánytalanul kitöltött példányát és annak E. pontjában megjelölt összes dokumentumot. A kérelem elbírálási díjának mértékét a Hivatal Díjrendelete határozza meg.

A kérelem elbírálásának folyamata:

A Kérelmező benyújtja kérelmét az Hálózati Engedélyesnek, mely a beérkezéstől számított **két héten** belül visszaigazolja, hogy a kérelem hiánytalan.

Amennyiben a Hálózati Engedélyes úgy találja, hogy a kérelem nem teljes, a Kérelmező a kiegészítő információkra vonatkozó kérelem beérkezésétől számított **egy hónapon** belül köteles megküldeni a kiegészítő információkat. Amennyiben a Kérelmező nem tesz eleget a hiánypótlásnak határidőn belül, a kérelem a Rendelet alapján visszavontnak tekintendő.

Az érintett Hálózati Engedélyes a szomszédos elosztórendszer-üzemeltetővel vagy elosztórendszer-üzemeltetőkkel – amelyekre az adott VTB hatást gyakorolhat - együtt elvégzi az eltérés engedélyezésére vonatkozó kérelem és a megküldött költség-haszon elemzés értékelését, figyelembe véve a Hivatal által a 61. cikk szerint meghatározott kritériumokat.

Amennyiben egy eltérés iránti kérelem **elosztórendszerre kapcsolt C vagy D típusú villamosenergia-termelő berendezésre** vonatkozik, beleértve a magánvezetéseket is, a Hálózati Engedélyes által végzett értékelés mellett az Átviteli Rendszerirányítónak is el kell végeznie az eltérés iránti kérelem értékelését. Az Átviteli Rendszerirányítónak **két hónapon** belül el kell végeznie az értékelést azt követően, hogy a Hálózati Engedélyes ezt kérelmezte.

Egy eltérés iránti kérelem beérkezésétől számított **hat hónapon** belül a Hálózati Engedélyes továbbítja a kérelmet a Hivatal felé, és benyújtja az elkészített értékelés(ek)e)t. Ez az időszak meghosszabbítható **egy hónappal**, amennyiben a Hálózati Engedélyes további információkat kér a Kérelmezőtől, illetve két hónappal, amennyiben a Hálózati Engedélyes arra kéri az Átviteli Rendszerirányítót, hogy értékelést nyújtson be az eltérés iránti kérelemről.

A Hivatal a kérelem hozzá való beérkezését követő naptól számított **hat hónapon** belül döntést hoz az eltérés iránti kérelemről.

A Hivatal döntési határideje annak lejárata előtt **három hónappal** meghosszabbítható, ha a Hivatal további információt kér a Kérelmezőtől, vagy a Hálózati Engedélyesektől. A meghosszabbított határidő az összes információ beérkezésének napján kezdődik. A Kérelmező köteles a Hivatal által kért kiegészítő információt a kéréstől számított **két hónapon** belül megküldeni. Amennyiben a Kérelmező nem küldi meg a kért információt határidőn belül, az eltérés iránti kérelem visszavontnak tekintendő, kivéve, ha a határidő lejárata előtt:

- a Hivatal úgy dönt, hogy engedélyezi a határidő meghosszabbítását; vagy
- a Kérelmező indokolással ellátott beadványban tájékoztatja a Hivatalt arról, hogy az eltérés iránti kérelem teljes.

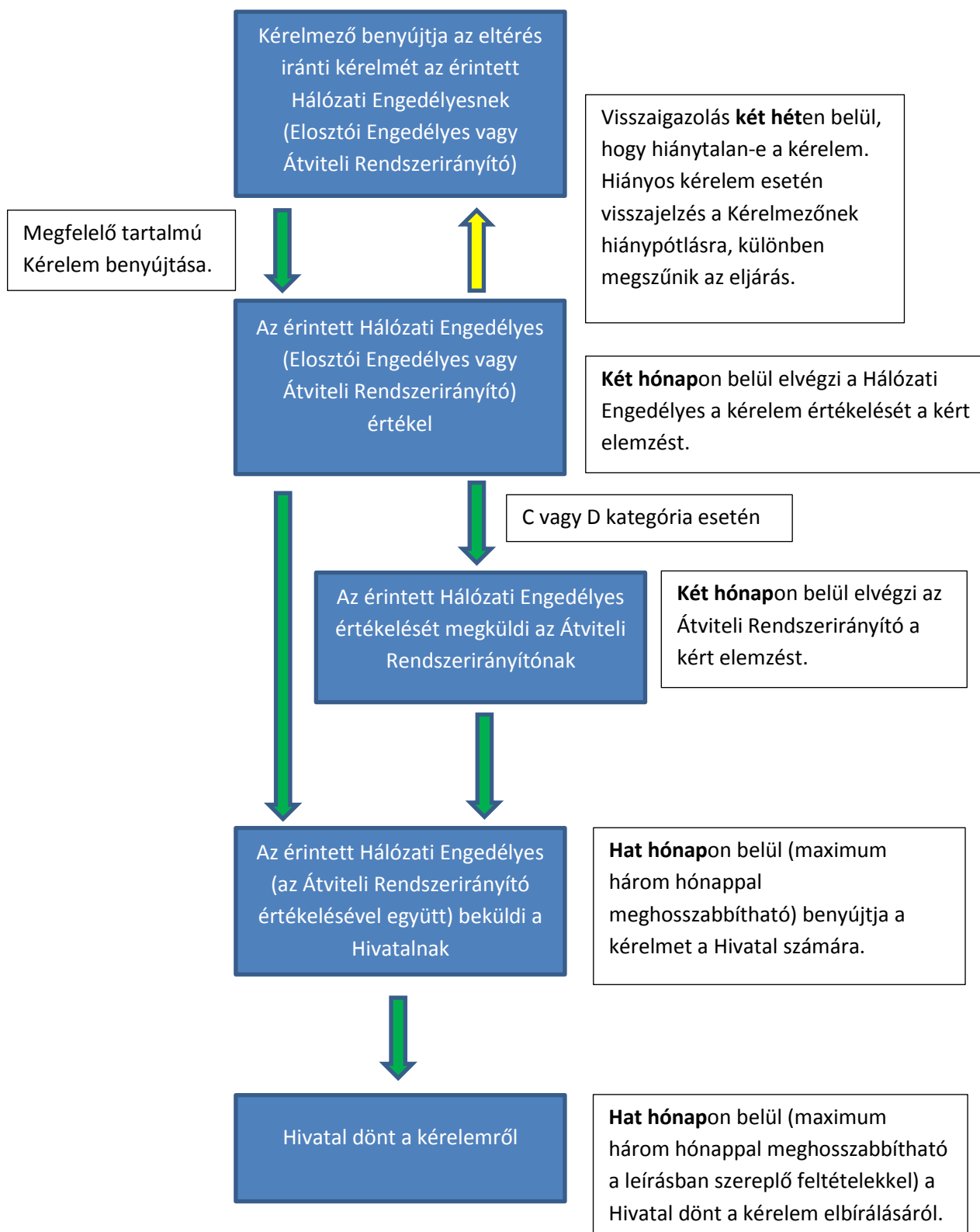
A Hivatal indoklással ellátott döntést (határozatot) hoz az eltérés iránti kérelemről.

Amennyiben módosulás történik a Kérelmező által beadott 1. mellékletében szereplő B. pontban (A Kérelmező adatai), a Kérelmezőnek kérnie kell az engedély módosítását, melynek díja az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 29. § (1) bekezdése szerinti általános tételű eljárási illetékkel egyezik meg, a módosítás határidejét a közigazgatási

hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény szabja meg.

A Hivatal értesíti döntéséről a Kérelmezőt és az eljárásban érintett Hálózati Engedélyeseket, és azt honlapján is közzéteszi.

1. ábra: Egyszerűsített áttekintő ábra a VTB tulajdonosának eltérés iránti kérelmének eljárásáról

2.2. Az érintett rendszerüzemeltető vagy érintett átvitelrendszer-üzemeltető (Hálózati Engedélyesek) eltérés iránti kérelme

A VTB-k osztályaira vonatkozóan eltérési kérelmet adhat be az az érintett Hálózati Engedélyes, melynek hálózatára kapcsolódnak vagy kapcsolódni kívánnak a VTB-k.

Az eltérés iránti kérelmet a Hálózati Engedélyeseknek a Hivatal számára kell benyújtani.

A kérelemnek az alábbiakat kell tartalmaznia:

- a Hálózati Engedélyes, illetve a kapcsolattartó személy azonosító adatai;
- azoknak a VTB-knek a leírása, amelyekre vonatkozóan az eltérést kéri, illetve a VTB-k összes telepített kapacitása és száma;
- a Rendelet azon követelménye(i), amely(ek)től való eltérésre a kérelem irányul, illetve az eltérés részletes leírása;
- részletes indoklás az összes szükséges alátámasztó dokumentummal;
- annak bizonyítása, hogy az eltérésnek nem lenne kedvezőtlen hatása a határokon keresztül történő kereskedelemre;
- a 39. cikk követelményei szerinti költség-haszon elemzés, adott esetben a költség-haszon elemzést az érintett átvitelrendszer-üzemeltetővel és az esetleges szomszédos elosztórendszer-üzemeltetővel vagy elosztórendszer-üzemeltetőkkel összhangban kell elvégezni.

A kérelemnek tartalmaznia kell a 2. melléklet szerinti űrlap hiánytalanul kitöltött példányát, és annak E. pontjában megjelölt összes dokumentumot. A kérelem elbírálási díjának mértékét a Hivatal Díjrendelete határozza meg.

A kérelem elbírálásának folyamat:

Amennyiben az eltérés iránti kérelmet Elosztói Engedélyes nyújtja be, a Hivatal a kérelem beérkezését követő naptól számított **két héten** belül felhívja az Átviteli Rendszerirányítót arra, hogy végezze el az eltérés iránti kérelem értékelését a Hivatal által a 61. cikk szerint megadott kritériumok szerint.

Az értékelés elvégzésére vonatkozó kérelem beérkezését követő naptól számított **két héten** belül az Átviteli Rendszerirányító visszaigazolja az Elosztói Engedélyes felé, hogy az eltérés iránti kérelem teljes-e. Ha az Átviteli Rendszerirányító úgy véli, hogy a kérelem nem teljes, az Elosztói Engedélyes köteles a kiegészítő információkra vonatkozó kérés beérkezésétől számított egy hónapon belül megküldeni a szükséges kiegészítő információkat.

Az eltérés iránti kérelem beérkezésétől számított **hat hónapon** belül az Átviteli Rendszerirányító köteles a Hivatal részére megküldeni az értékelését, beleértve az esetleges kapcsolódó dokumentumokat. A **hat hónapos** határidő **egy hónappal** meghosszabbítható, amennyiben az Átviteli Rendszerirányító további információkat kér az érintett Hálózati Engedélyestől.

A Hivatal bármely Hálózati Engedélyes kérelmének hozzá való beérkezését követő naptól számított **hat hónapon** belül döntést hoz az eltérés iránti kérelemről. Amennyiben az eltérés

iránti kérelmet Elosztói Engedélyes nyújtja be, a **hat hónapos** határidő azon a napon kezdődik, amikor az Átviteli Rendszerirányító előző bekezdés szerinti értékelése beérkezik.

A **hat hónapos** határidő a lejárát előtt további **három hónappal** hosszabbítható meg, amennyiben a Hivatal további információkat kér az eltérést kérelmező Hálózati Engedélyestől vagy bármely más érdekelt féltől. Ez a kiegészítő időszak az összes információ beérkezésének napját követő naptól kezdődik. A Hálózati Engedélyes a Hivatal által kért kiegészítő információkat a kérés napjától számított **két hónapon** belül köteles megküldeni. Ha a Hálózati Engedélyes nem adja meg a kért kiegészítő információkat e határidőn belül, az eltérés iránti kérelem visszavontnak tekintendő, kivéve, ha a határidő lejárata előtt:

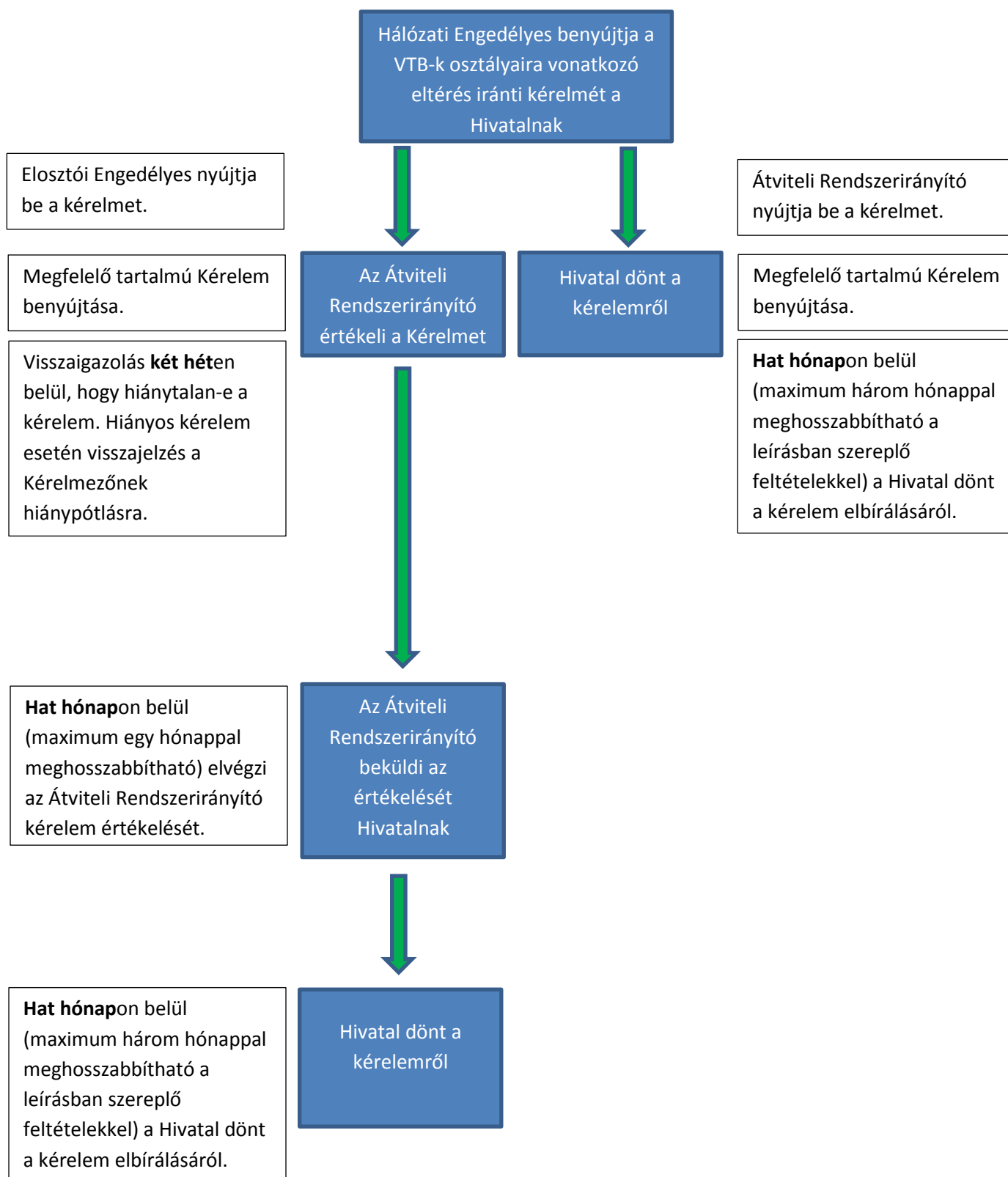
- a Hivatal úgy dönt, hogy engedélyezi a határidő meghosszabbítását; vagy
- a Hálózati Engedélyes indoklással ellátott beadványban tájékoztatja a Hivatalt arról, hogy az eltérés iránti kérelem teljes.

A Hivatal indoklással ellátott döntést (határozatot) hoz az eltérés iránti kérelemről. Amennyiben a Hivatal engedélyezi az eltérést, meghatározza annak időtartamát.

A Hivatal értesíti döntéséről az eltérést kérelmező Hálózati Engedélyest, az Átviteli Rendszerirányítót és az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségét (ACER) (a továbbiakban: **Ügynökség**), és azt honlapján is közzéteszi.

A Hivatal visszavonhatja az eltérés engedélyezéséről szóló döntést, ha az a körülmények megváltozása miatt okafogyottá vált, illetve ha a Bizottság vagy az Ügynökség erre indoklással ellátott ajánlást tesz a 65. cikk (2) bekezdése szerint.

2. ábra: Egyszerűsített áttekintő ábra a Hálózati Engedélyesek eltérés iránti kérelmének eljárásáról

2.3. A derogációs kérelmek nyilvántartása

A szabályozó hatóságok nyilvántartást vezetnek az összes általuk engedélyezett vagy elutasított eltérésről, és **hathavonta** legalább egyszer naprakész és összevont nyilvántartást küldenek az Ügynökség részére, amelyből az Európai Villamosenergia-átviteli Rendszerirányítók Szervezete (ENTSO-E) másolatot kap.

A nyilvántartás főként az alábbiakat tartalmazza:

- a) az engedélyezett vagy elutasított eltérésre vonatkozó követelmény vagy követelmények;
- b) az eltérés tartalma;
- c) az eltérés engedélyezésének vagy elutasításának indokai;
- d) az eltérés engedélyezéséből eredő hatások.

2.4. Az eltérések nyomon követése

Az Ügynökség a szabályozó hatóságokkal vagy a tagállam érintett hatóságaival együttműködve nyomon követi az eltérés engedélyezésére irányuló eljárásokat. A szabályozó hatóságok vagy a tagállam érintett hatóságai az ehhez szükséges valamennyi információt az Ügynökség rendelkezésére bocsátják.

Az Ügynökség indokolással ellátott ajánlást küldhet a szabályozó hatóságnak az eltérés visszavonására annak megalapozatlansága miatt. A Bizottság indokolt javaslatot küldhet a szabályozó hatóságnak vagy a tagállam érintett hatóságának az eltérés visszavonására annak megalapozatlansága miatt.

A Bizottság kérheti az Ügynökséget, hogy számoljon be a fenti bekezdésekben foglaltak alkalmazásáról, és indokolja az eltérések visszavonásának kérését vagy annak elmaradását.

3. Eltérés iránti kérelmek engedélyezésére vonatkozó kritériumok és feltételek

A Rendelet 7. cikke alapján az eltérés iránti kérelmek elbírálása során a Hivatal köteles:

- „az arányosság és a megkülönböztetés-mentesség elvét követni;
- átláthatóságot biztosítani;
- a legnagyobb általános hatékonyság és a legalacsonyabb összköltség közötti optimalizálás elvét követni valamennyi érintett fél esetében;
- az érintett átvitelrendszer-üzemeltetőre ruházott felelősséget tiszteletben tartani a rendszerbiztonság érdekében, beleértve a nemzeti törvényekben előírtakat;
- konzultálni az érintett elosztórendszer-üzemeltetővel, és figyelembe venni a rendszerükre gyakorolt potenciális hatásokat;
- figyelembe venni az elfogadott európai szabványokat és műszaki előírásokat.”

A Rendelet egy vagy több rendelkezésétől engedélyezhető eltérés, nem a Rendelet egészétől. Amennyiben az eltérés iránti kérelem a Rendelet több rendelkezésére vonatkozik, minden egyes megjelölt rendelkezéstől való eltérési kérelmet külön kell indokolni és igazolni, kivéve, ha a Kérelmező kellően alátámasztja az eltérés iránti kérelemben a rendelkezések összevonását.

3.1. Kritériumok és feltételek

Az eltérés iránti kérelmek elbírálása során a Hivatal elsősorban a következő általános feltételek alapján hozza meg döntését:

- az eltérés iránti kérelem egyértelmű gazdasági vagy rendszerbiztonsági érdekekkel alátámasztott, és ezt a Rendelet 39. cikke szerinti költség-haszon elemzés megfelelően alátámasztja;
- az eltérés nem gyakorol jelentős kedvezőtlen hatást a villamosenergia-rendszer üzembiztonságára közép-, és hosszútávon sem, és ez
 - a Rendelet 39. cikk (2) bekezdés b) pontja, vagyis az ellátás kimaradásához kapcsolódó valószínűségi- és költségmutatók alapján mennyiségileg is bizonyításra kerül,
 - a Rendelet 39. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján elemzésre kerül a hatásos teljesítmény frekvenciafüggésére, a szabályozási tartalékokra, a meddőteljesítmény biztosítására, a szűk keresztmetszetek kezelésére és a védelmi intézkedésekre gyakorolt hatás;
- az eltérés nem gyakorol kedvezőtlen hatást a határkeresztező villamosenergia-kereskedelemre közép-, és hosszútávon sem, és ez a Rendelet 39. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján bizonyításra kerül.

A Hivatal az eltérés iránti kérelmek elbírálása során más-más kritériumok alapján értékeli a villamosenergia-termelő berendezés kategóriáját (A,B,C,D), a követelmény típusa (lásd az 1. táblázatot) és az elsődlegesen használt energiaforrás függvényében. A Hivatal a rendszer

üzembiztonságára tekintettel a közép- és hosszútávú hatások megítélése során mérlegeli az eltérés iránti kérelem és a korábban engedélyezett eltérések együttesen vett hatását.

Minden esetben - a 3.2. fejezet alapján készített - költség-haszon elemzésben számszerűsített, egy-egy adott követelménynek való megfelelés okozta többletköltségnek el kell érnie a villamosenergia-termelő berendezés eredeti maximális teljesítőképességére vonatkoztatott fajlagos beruházási költségének 5%-át.

A Hivatal az **„A” kategória** esetén a költség-haszon elemzés eredményét figyelembe véve különösen vizsgálja:

- a lokális körülményeket, vagyis a VTB helyi hálózatra és annak stabilitására gyakorolt hatását és
- az eltérés iránti kérelem kritikus események gyakoriságára és azok elkerülésére gyakorolt hatását.

A Hivatal a **„B” kategória** esetén a költség-haszon elemzés eredményét figyelembe véve különösen vizsgálja:

- a lokális körülményeket, vagyis a VTB helyi hálózatra és annak stabilitására gyakorolt hatását és
- időjárásfüggő energiaforrást hasznosító VTB esetén az információcserére és szabályozhatóságra gyakorolt hatást.

A Hivatal a **„C” és „D” kategória** esetén a költség-haszon elemzés eredményét figyelembe véve elsődlegesen

- a VTB maximális teljesítőképessége,
- a VTB csatlakozási pontjának feszültség szintje és
- a VTB hálózati csatlakozásának (földrajzi) helye alapján

mérlegeli a villamosenergia-rendszerre és annak szabályozására gyakorolt hatást és az eltérés engedélyezésével kapcsolatos döntését.

A fentiekén túl **minden kategória** esetén:

- a frekvenciastabilitással kapcsolatos eltérések esetén a Hivatal különösen vizsgálja a határokon átnyúló hatásokat és a rendszerstabilitásra gyakorolt hatásokat,
- a feszültségstabilitással kapcsolatos eltérések esetén a Hivatal különösen vizsgálja a határokon átnyúló hatásokat és a VTB hálózati csatlakozásának földrajzi helyét (meddőteljesítmény igénytől való eltérés esetén különösen),
- időjárásfüggő energiaforrást hasznosító VTB esetén a Hivatal különösen vizsgálja az információcserére gyakorolt hatásokat és a rendszerstabilitásra és biztonságos rendszerirányításra gyakorolt hatásokat.

3.2. A költség-haszon elemzés

A Rendelet 39. cikke alapján a VTB tulajdonosai és a Hálózati Engedélyesek kötelesek egymást segíteni és támogatni a költség-haszon elemzés elkészítésében:

„(1) A villamosenergia-termelő létesítmény tulajdonosai és az elosztórendszer-üzemeltetők, beleértve a zárt elosztórendszer-üzemeltetőket, kötelesek segíteni és támogatni a 38. és 63. cikk szerint végrehajtott költség-haszon elemzést, és – az érintett átvitelrendszer-üzemeltetővel történő eltérő megállapodás hiányában – a kérés beérkezésétől számított három hónapon belül rendelkezésre bocsátják az érintett rendszerüzemeltető vagy az érintett átvitelrendszer-üzemeltető által kért szükséges adatokat. A költség-haszon elemzésnek a 62. cikk szerinti potenciális eltérést felmérő villamosenergia-termelő létesítmény tulajdonosa vagy leendő tulajdonosa általi előkészítése érdekében az érintett átvitelrendszer-üzemeltető és elosztórendszer-üzemeltető segíti és támogatja a költség-haszon elemzést, és – a villamosenergia-termelő létesítmény tulajdonosával vagy leendő tulajdonosával történő eltérő megállapodás hiányában – rendelkezésre bocsátja a villamosenergia-termelő létesítmény tulajdonosa vagy leendő tulajdonosa által kért szükséges adatokat a kérés beérkezésétől számított három hónapon belül.”

Az érintettek kötelesek a részükre átadott bizalmas adatokat, információkat üzleti titokként kezelni. Az üzleti titkot képező adatokat az átadó fél – a vonatkozó jogszabályi előírások betartásával – minősíti ilyenként. Ezen adatokat, információkat kívülálló, harmadik fél számára, kivétel a Hivatal számára nem lehet átadni, illetőleg nem lehet nyilvánosságra hozni az átadó fél előzetes írásbeli hozzájárulása nélkül.

A Rendelet 39. cikke alapján:

„(2) A költség-haszon elemzésnek összhangban kell lennie a következő alapelvekkel:

a) az érintett átvitelrendszer-üzemeltető, az érintett rendszerüzemeltető, a villamosenergia-termelő létesítmény tulajdonosa vagy leendő tulajdonosa a költség-haszon elemzést az alábbi számítási elvek közül egy vagy több alapján végzi el:

- i. a nettó jelenérték;*
- ii. a befektetés megtérülése;*
- iii. a megtérülési ráta;*
- iv. a jövedelmezőségi határ eléréséhez szükséges idő;*

b) az érintett átvitelrendszer-üzemeltető, az érintett rendszerüzemeltető vagy a villamosenergia-termelő létesítmény tulajdonosa vagy leendő tulajdonosa mennyiségileg is meghatározza a társadalmi-gazdasági előnyöket az ellátás biztonságának javítása tekintetében, figyelembe véve legalább az alábbiakat:

- i. az ellátás kimaradási valószínűségének csökkenése a módosítás fennállásának időtartama során;*
- ii. az ellátás kimaradásának valószínűsíthető mértéke és időtartama;*
- iii. az ellátás kimaradásnak óránkénti társadalmi költsége;*

c) *az érintett átvitelrendszer-üzemeltető, az érintett rendszerüzemeltető, a villamosenergia-termelő létesítmény tulajdonosa vagy leendő tulajdonosa mennyiségileg meghatározza a belső villamosenergia-piac, a határokon keresztül történő kereskedelem és a megújuló energiák integrálásának előnyeit, figyelembe véve legalább az alábbiakat:*

- i. a hatásos teljesítmény frekvenciafüggése;*
- ii. a szabályozási tartalékok;*
- iii. a meddőteljesítmény biztosítása;*
- iv. a szűk keresztmetszetek kezelése;*
- v. védelmi intézkedések.”*

Mivel az eltérés iránti kérelmek elbírálásánál a költség-haszon elemzés eredményének kiemelt szerepe van, ezért a fentiekén túl:

- a költség-haszon elemzést elektronikusan szerkeszthető formában, Excel formátumban is be kell küldeni, oly módon, hogy a cellák közötti összefüggések, képletek láthatóak legyenek;
- a költség-haszon elemzést el kell látni egy áttekinthető összefoglalóval, mely az összes releváns gazdasági peremfeltételt számszerűsíti, illetve kiegészíti egy rövid szöveges magyarázattal (például az alkalmazott diszkontráta, vizsgálat időtartama, stb. tekintetében);
- a költség-haszon elemzést el kell látni szöveges magyarázattal, mely megfelelő részletezettséggel indokolja a - kérelmezett eltérés hatására számszerűsíthető - beruházási költségekben, illetve működési (üzemeltetési és karbantartási) költségekben bekövetkező változásokat;
- a fenti költségekben bekövetkező változások egyértelműen beazonosíthatóak és megfelelő dokumentációval alátámasztottnak kell lenniük (például berendezésekre vonatkozó indikatív árajánlatok, stb.);
- a peremfeltételek és meghatározó bemeneti paraméterek (például beruházási költség változása) esetén érzékenységvizsgálattal kell kiegészíteni az elemzést.

1. Melléklet

Villamosenergia-termelő létesítmény tulajdonosának eltérés iránti kérelme

A Hivatal honlapjáról letöltendő és elektronikus úton kitöltendő adatlap, mely a kérelemhez csatolandó. A kérelmet papíron egy példányban és elektronikus, szerkeszthető formában is el kell juttatni a Hivatalhoz (elektronikus levél vagy adathordozó). A kérelem a formanyomtatványból és a benyújtandó dokumentumokból áll.

Hivatali használatra (Hivatal tölti ki.)
Iktatószám:
Beérkezés időpontja:

A. A kérelemre vonatkozó adatok			
1.	A kérelemmel érintett határozat tárgya	Villamosenergia-termelő létesítmény tulajdonosának eltérés iránti kérelme	☐
2.	Előzmény	Új határozat	☐
		Módosítás (ha a B. pont adatai változnak)	☐
	A módosítandó határozat száma		

B. A Kérelmező adatai			
1.	Villamosenergia-termelő berendezés tulajdonosának teljes neve		
2.	Tulajdonos székhelye	Település	
		Közterület	
		Házszám	
		Irányítószám	
3.	Cégjegyzékszáma		
4.	Adószáma		
5.	Társasági szerződés kelte		
6.	Villamosenergia-termelő berendezés kapcsolattartójának teljes neve		
7.	Kapcsolattartó elérhetősége	Település	
		Közterület	
		Házszám	
		Irányítószám	
		Telefon/telefax	
		E-mail	

C. Villamosenergia-termelő berendezés részletes adatai ¹			
1.	Megnevezése		
2.	Típusa a Rendelet 2. cikke alapján	szinkron villamosenergia-termelő berendezés	☐
		erőműpark	☐
3.	Felhasználni kívánt elsődleges energiahordozó		
4.	Telepítési helye (pontos cím vagy régió/település)		
5.	Hálózati Engedélyes, melynek hálózatára csatlakozni kíván		
6.	Osztály a Rendelet 5. cikke alapján	A	☐
		B	☐
		C	☐
		D	☐
7.	Maximális teljesítőképesség a Rendelet 2. cikkének 16. pontja alapján	kW	
8.	Csatlakozási pont feszültség szintje	kV	
9.	Berendezés tanúsítványok felsorolása		
10.	Tervezett élettartam	év	
11.	A beruházás kezdetének várható időpontja		
12.	Az üzembe helyezés várható kezdő időpontja		
13.	Kereskedelmi üzem megkezdésének tervezett időpontja		

¹ Több berendezés esetén a berendezések számával megegyező táblázat kitöltése szükséges.

D. Az eltérés részletes adatai			
1.	Villamosenergia-termelő berendezés megnevezése, melyre az eltérés iránti kérelem vonatkozik (a C. ponttal megegyezően) ²		
2.	A Rendelet azon rendelkezésének pontos hivatkozása, melyre az eltérés iránti kérelem irányul		
3.	A követelmény típusa	Frekvenciastabilitás	☐
		Megbízhatóság	☐
		Rendszer-helyreállítás	☐
		Általános rendszerszintű követelmények	☐
		Feszültségstabilitás	☐
		Robosztusság	☐
4.	Az eltérés iránti kérelem típusa	Mentesítés a képesség alól	☐
		Mentesítés a határérték/tartomány alól (új határérték vagy tartomány megjelölésével a részletes indokolásban)	☐
5.	Költség-haszon elemzés módszertana	Nettó jelenérték	☐
		Befektetés megtérülése	☐
		Megtérülési ráta	☐
		Jövedelmezőségi határ eléréséhez szükséges idő	☐
6.	Költség-haszon elemzés (kvantitatív) eredménye (rövid magyarázattal)		

² Több eltérés esetén az eltérések számával megegyező táblázat kitöltése szükséges.

E. Benyújtandó kiegészítő dokumentumok		
1.	Igazgatási szolgáltatási díj átutalásáról szóló pénzügyi igazolás	☐
2.	A villamosenergia-termelő berendezés/berendezések részletes leírása, gyártási dokumentációja, maximális teljesítőképességet igazoló dokumentumok	☐
3.	A kért eltérés részletes indokolása és ehhez kapcsolódó alátámasztó dokumentáció	☐
4.	Költség-haszon elemzés a Rendelet 39. cikke alapján (Áttekinthető összefoglalóval az alkalmazott peremfeltételek illetően, elektronikusan szerkeszthető formában, Excel formátumban kell beküldeni, oly módon, hogy a cellák közötti összefüggések, képletek láthatóak legyenek.)	☐
5.	Részletes elemzés a határon keresztül történő kereskedelemre gyakorolt hatásról	☐

2. Melléklet

Érintett Hálózati Engedélyes eltérés iránti kérelme

A Hivatal honlapjáról letöltendő és elektronikus úton kitöltendő adatlap, mely a kérelemhez csatolandó. A kérelmet papíron egy példányban és elektronikus, szerkeszthető formában is el kell juttatni a Hivatalhoz (elektronikus levél vagy adathordozó). A kérelem a formanyomtatványból és a benyújtandó dokumentumokból áll.

Hivatali használatra (Hivatal tölti ki.)
Iktatószám:
Beérkezés időpontja:

A. A kérelemre vonatkozó adatok			
1.	A kérelemmel érintett határozat tárgya	Elosztói Engedélyes eltérés iránti kérelme	☐
		Átviteli Rendszerirányító eltérés iránti kérelme	☐
2.	Előzmény	Új határozat	☐
		Módosítás (ha a B. pont adatai változnak)	☐
	A módosítandó határozat száma		

B. A Kérelmező adatai			
1.	Érintett Hálózati Engedélyes neve		
2.	Székhelye	Település	
		Közterület	
		Házszám	
		Irányítószám	
3.	Cégjegyzékszáma		
4.	Adószáma		
5.	Társasági szerződés kelte		
6.	Érintett Hálózati Engedélyes kapcsolattartójának teljes neve		
7.	Kapcsolattartó elérhetősége	Település	
		Közterület	
		Házszám	
		Irányítószám	
		Telefon/telefax	
		E-mail	

C. Villamosenergia-termelő berendezés részletes adatai			
1.	Villamosenergia-termelő berendezés osztálya a Rendelet 5. cikke alapján, melyre az eltérés iránti kérelem irányul	A	☐
		B	☐
		C	☐
		D	☐
2.	Típusa a Rendelet 2. cikke alapján	szinkron villamosenergia-termelő berendezés	☐
		erőműpark	☐
3.	Összes telepített berendezés kapacitása	kW	
4.	Összes telepített berendezés darabszáma	db	

D. Az eltérés részletes adatai			
1.	A Rendelet azon rendelkezésének pontos hivatkozása, melyre az eltérés iránti kérelem irányul ³		
3.	A követelmény típusa	Frekvenciastabilitás	☐
		Megbízhatóság	☐
		Rendszer-helyreállítás	☐
		Általános rendszerszintű követelmények	☐
		Feszültségstabilitás	☐
		Robosztusság	☐
4.	Az eltérés iránti kérelem típusa	Mentesítés a képesség alól	☐
		Mentesítés a határérték/tartomány alól (új határérték vagy tartomány megjelölésével a részletes indokolásban)	☐
5.	Költség-haszon elemzés módszertana	Nettó jelenérték	☐
		Befektetés megtérülése	☐
		Megtérülési ráta	☐
		Jövedelmezőségi határ eléréséhez szükséges idő	☐
6.	Költség-haszon elemzés (kvantitatív) eredménye (rövid magyarázattal)		

³ Több eltérés esetén az eltérések számával megegyező táblázat kitöltése szükséges.

E. Benyújtandó kiegészítő dokumentumok		
1.	Igazgatási szolgáltatási díj átutalásáról szóló pénzügyi igazolás	☐
2.	A villamosenergia-termelő berendezés/berendezések részletes leírása	☐
3.	A kért eltérés részletes indokolása és ehhez kapcsolódó alátámasztó dokumentáció	☐
4.	Költség-haszon elemzés a Rendelet 39. cikke alapján (Áttekinthető összefoglalóval az alkalmazott peremfeltételek illetően, elektronikusan szerkeszthető formában, Excel formátumban kell beküldeni, oly módon, hogy a cellák közötti összefüggések, képletek láthatóak legyenek.)	☐
5.	Részletes elemzés a határon keresztül történő kereskedelemre gyakorolt hatásról	☐